

Beth yw cadwyn fwyd?

Bwriad Dysgu

- Deall bod planhigion ac anifeiliaid mewn cynefinoedd yn dibynnu ar ei gilydd.

Sgiliau'r Cwricwlwm Cenedlaethol

Gwyddoniaeth Cyd-ddibyniaeth organebau yn y ddau amgylchedd hynny a sut cânt eu cynrychioli mewn cadwynau bwyd.

Amlinelliad o'r Gweithgaredd

- * Creu cadwyn fwyd.
- * Chwarae gêm cadwyni bwyd.
- * Ysgrifennu a thynnu llun i gofnodi cadwyn fwyd.

Adnoddau

Nodiadau Post-it

1 *haul* wedi'i labelu

10 *planhigyn* wedi'u labelu (gan gynnwys aeron a chnau etc.)

8 *trychfilyn/lindysyn* wedi'u labelu

2 *Titw Tomos Las* wedi'u labelu (yn bwyta trychfilod, lindys a hadau)

2 *Robin Goch* wedi'u labelu (yn bwyta trychfilod a hadau)

2 *lygoden* wedi'u labelu (yn bwyta planhigion, ond yn cael eu bwyta gan Gadno a Cudyll Glas)

1 *Cadno* wedi'i labelu (yn bwyta llygod)

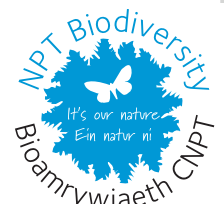
1 *Cudyll Glas* wedi'i labelu (yn bwyta llygod ac adar bach)

(Ychwanegwch fwy os oes angen - mwy ar waelod y gadwyn fwyd - planhigion a thrychfilod)

Taflen cwestiynau agored

Taflen weithgaredd cadwyni bwyd wag

Cardiau saethau "YN CAEL EI FWYTA GAN"

Beth yw cadwyn fwyd?

Amlinelliad o'r Wers

- Cyflwynwch y syniad o gadwyni bwyd h.y.

mae planhigyn yn cynhyrchu bwyd ei hun o olau'r haul

mae egni'n cael ei basio ar hyd gadwyn o'r haul drwy blanhigion, drwy bryfaid ac anifeiliaid bach, drwy at ysglyfaethwyr mawr (yn cynnwys ni!)

mae saethau'n dilyn cyfeiriad llif yr egni o'r ysglyfaeth i'r ysglyfaethwr.

Sut mae planhigion ac anifeiliaid sy'n byw gyda'i gilydd yn dibynnu ar ei gilydd?

- Defnyddio'r daflen annog cwestiynau allweddol i ddechrau trafodaeth.
- "Beth rydym yn ei wybod am gadwyni bwyd?"
- Dosbarthu nodiadau Post-it ar hap i ddisgyblion a allant eu glynu wrthynt eu hunain!

Beth ydych chi'n credu rydych chi'n ei fwyta? Beth mae planhigyn yn ei fwyta?

- Hybu'r disgyblion i ddod o hyd i gadwyn fwyd - dod o hyd i ddisgyblion eraill a dal eu dwylo, neu ddewis un o'r disgyblion i ddod a dewis rhywbeth y maent yn ei fwyta neu sy'n eu bwyta hwy.
- Creu cadwyn fwyd 'fyw' - dosbarthu'r cardiau saethau **RWY'N CAEL FY MWYTA GAN** a gofyn i'r disgyblion greu cadwyn fwyd eu hunain.
- Nodi rhai o'r cadwyni bwyd ar y bwrdd.
- Cyflwynwch senario, megis:

Mae rhai o'r coed hŷn yn y goedwig wedi cael eu torri, ac mae'r tir wedi cael ei glirio. **Gall hanner y planhigion eistedd - rydych chi wedi cael eich lladd!** Beth fyddai'n digwydd pe byddem yn newid rhywbeth yn y cynefin? Gofynnwch i fwy o'r trychfilod eistedd i ddangos eu bod wedi marw.

Drychfilod, a fydd hyn yn effeithio arnoch chi? Pam?

- Gofynnwch i fwy o'r trychfilod eistedd i ddangos eu bod wedi marw.

Ditw Tomos Las, a fydd hyn yn effeithio arnoch? Pam?

- Gall y Titw Tomos Las eistedd i lawr yn awr! Bydd yr un peth yn digwydd i'r Robin goch.

Beth fydd yn digwydd i'r Cudyll Glas?

Beth rydym yn ei wybod am gadwyni bwyd?

- All y plant greu sefyllfaoedd eu hunain?
- Dosbarthwch y cardiau cadwyn fwyd, ac mewn grwpiau bach, gofynnwch i'r plant greu cynifer o gadwyni bwyd â phosib - cofnodwch hwy, gan ddefnyddio'r saethau "YN CAEL EI FWYTA GAN".

Pa anifeiliaid sy'n byw o amgylch yr ysgol? Oes unrhyw gadwyni bwyd y gallwch dynnu llun ohonynt neu eu trafod?

Sut gallwn ni ddenu mwy o drychfilod i ddod i dir yr ysgol?

Beth fyddai'n digwydd pe byddai mwy o drychfilod yn dod i'r ysgol?

Cwestiynau Allweddol

Beth yw cadwyn fwyd?

Pa blanhigion/
anifeiliaid ydyn ni'n eu
bwyta?

Pa anifeiliaid
sydd ar frig/gwaelod y
gadwyn fwyd? Pam?

Beth fyddai'n
digwydd pe byddai ein
cadwyn fwyd yn cael ei
niweidio?

A yw pob anifail
mewn cadwyn fwyd?

Beth mae ysydd yn ei
wneud?

Beth fyddai'n
digwydd pe byddai mwy
o anifeiliaid ar frig y
gadwyn?

Beth mae
cynhyrchydd yn ei
wneud?

Beth fyddai'n
digwydd pe byddai
ysglyfaethwyr i gyd yn
marw?

Pa ran o'r gadwyn
fwyd yw'r bwysicaf?

Pa
ran o'r gadwyn fwyd
hoffech chi fod ynddi?
Pam?

Glaswellt

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Aeron

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Hadau

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Deilen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Blodyn

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Lindys

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Gwlithen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Buwch Goch
Gota

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Cleren

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Gwenynen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Corryn

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Llysleuen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Llygoden

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Draenog

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Cwningen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Chwistlod

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Broga

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Titw Tomos Las

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Aderyn y To

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Aderyn Du

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Mwydyn

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Chwilen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Sioncyn y Gwair

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Neidr Filtroed

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Mochyn Coed

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Tylluan Wen

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Cadno

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Cudyll Glas

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Cudyll Coch

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Gwenci

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

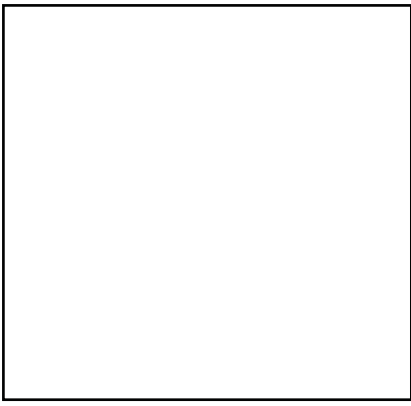
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

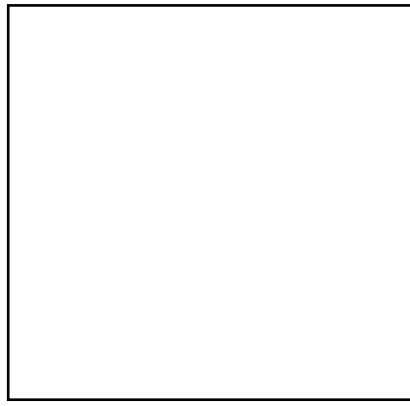
Rwy'n cael fy mwyta gan:

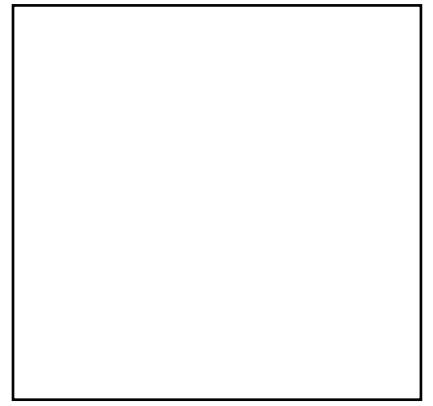
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

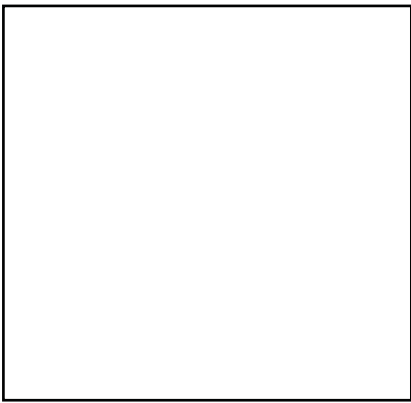
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

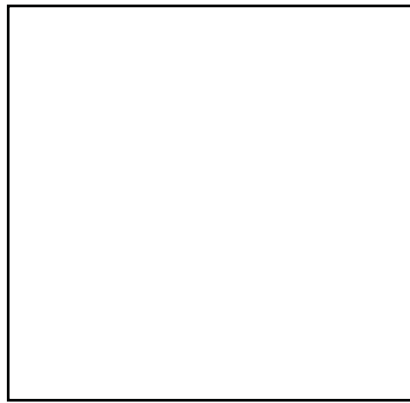
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

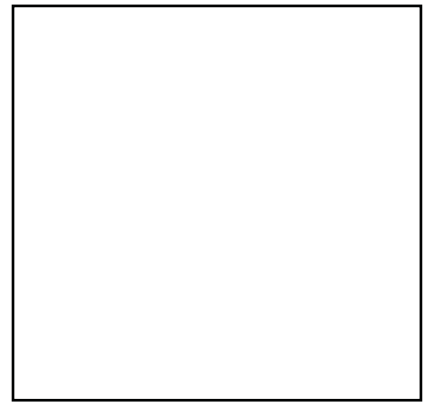
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

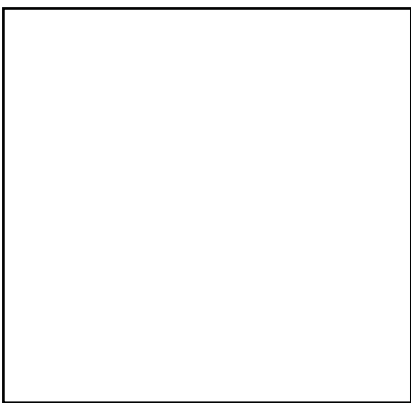
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

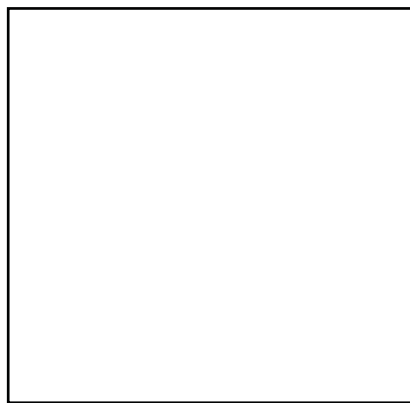
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

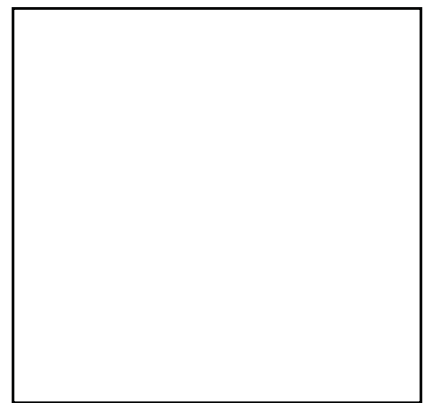
Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Rwy'n bwyta:

Rwy'n cael fy mwyta gan:

Glynwch ni wrth
ffyn lolipop!

Rwy'n cael fy
mwyta gan

Rwy'n cael fy
mwyta gan

Rwy'n cael fy
mwyta gan